



FOTO: JAN BENGTSSON

## Kantzon mot våtmarksimpediment

I samband med skogsbruksåtgärder lämnas en kantzon mot våtmarksimpedimentet som producerar mindre än 1 m<sup>3</sup>sk/ha och år. I denna zon sker vanligen ingen avverkning eller körning såvida inte åtgärden syftar till att förstärka eller nyskapa naturvärden.

### Beskrivning

Våtmarker är sådan mark där vatten under en stor del av året finns nära markytan samt vegetationstäckta vattenområden. Kantzoner bör lämnas generellt utmed våtmarker med undantag för våtmarker som i sen tid legat i solbelysta och varma lägen, dvs i före detta åker, ängs- eller betesmarker. Här bör träd och täta buskskikt glesas ur eller avverkas i en bred zon mot söder.



FOTO: JAN BENGTSSON

Talltita

## Kantzons funktioner

Kantzonen utgör en värdefull livsmiljö i övergången mellan våtmark och skogsbeståndet. Den skapar en helhet runt våtmarken som ger spridningsmöjligheter och livsutrymmen för t.ex. fåglar, insekter och hänglavar i landskapet. Bredden på kantzonen bör variera med markfuktighet, topografi och naturvärden eftersom variationen runt en våtmark kan vara

stor. Den yttre delen av kantzonen utgörs ofta av en miljö med brynkaraktär där arter beroende av värme kan frodas. Kantzonen har också en viktig funktion i att förhindra slamtransport och utlakning av tungmetaller och näringsämnen från skogsmarken till våtmarken och vidare till öppet vatten.

### MÅLBILD FÖR GOD HÄNSYN

#### I Hänsynskrävande biotop – Sumpskog

**Åtgärd:** Lämnas utan avverkning

#### II Hänsynskrävande biotop – Äldre skog på udde mot myr

**Åtgärd:** Lämnas utan avverkning

#### III Utströmningsområde

**Åtgärd:** I regel ingen avverkning. Om stora sumpskogsbestånd som inte är hänsynskrävande biotoper ansluter direkt mot den öppna våtmarken får en särskild rimlighetsbedömning av avgränsningen göras. Minst en trädlängd avgränsas dock alltid mot våtmarken.

#### IV Hänsynskrävande biotop – Källa

**Åtgärd:** Lämnas utan avverkning

#### V Rännil/vattendrag

**Åtgärd:** Lämnas utan avverkning

#### VI Hänsynskrävande biotop – Hällmarksimpediment

**Åtgärd:** Lämnas utan avverkning

#### VII Skarp övergång

**Åtgärd:** Kantzonen varierar med utgångspunkt från förutsättningarna, men bör vara minst 5 meter bred. Bredda kantzonen på sträckor med naturvärden som lövinslag, hänglavsrik skog, branter, äldre träd, död ved eller andra avvikande miljöer.

#### VIII Successiv övergång

**Åtgärd:** Kantzonens bredd varierar, avgränsa kantzonen vid första genomsnittsträdet. Bredda kantzonen på sträckor med naturvärden som lövinslag, hänglavsrik skog, branter, äldre träd, död ved eller andra avvikande miljöer.

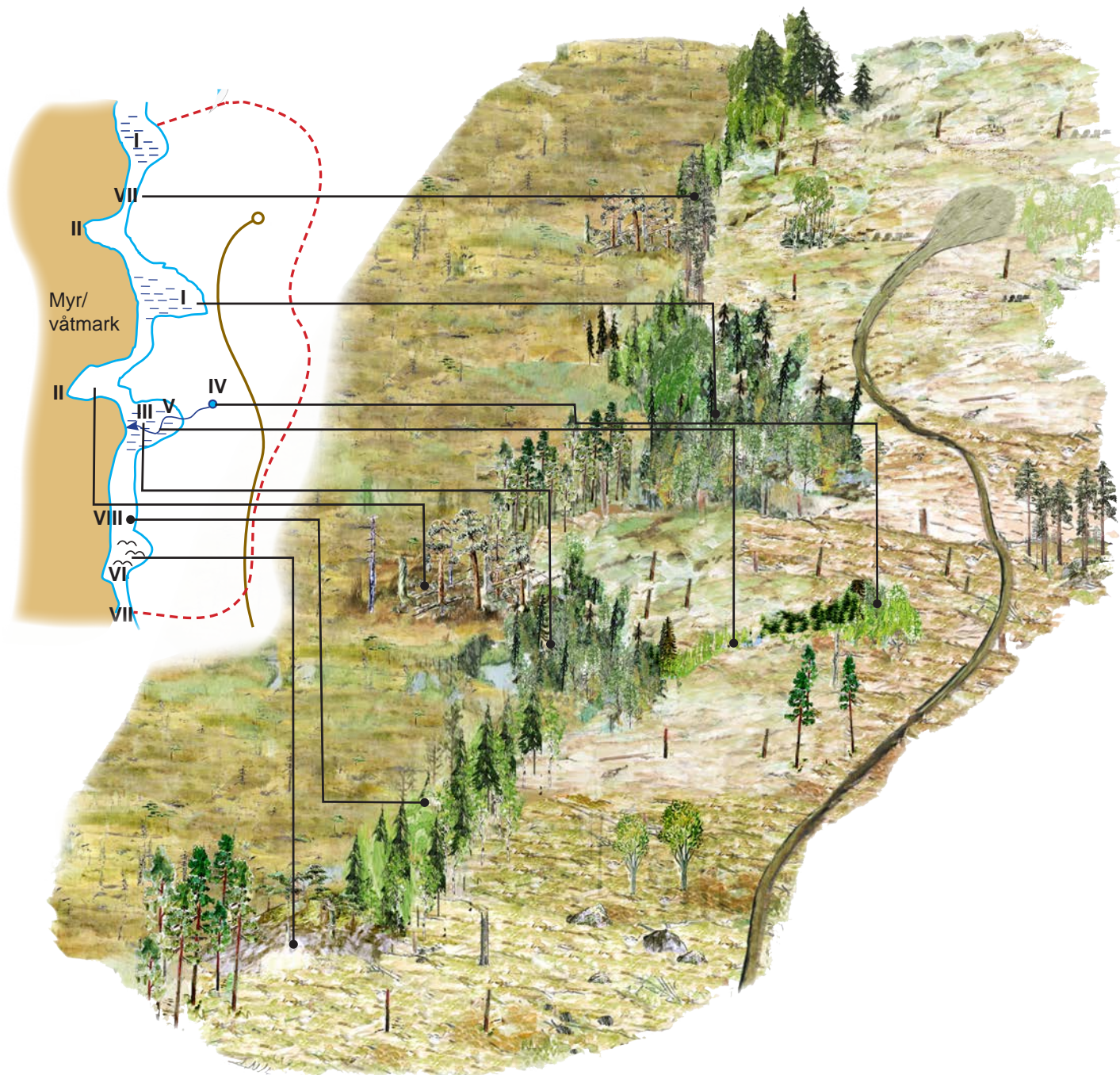


Illustration till målbild för kantzonen mot våtmarksimpediment, se målbilden för förklaringar till numreringen  
Illustration Bo Persson

## Avgränsning och skötsel av kantzonen vid röjning, gallring och slutavverkning

Steg 1. Avgränsa eventuella hänsynskrävande biotoper

Avgränsa eventuella hänsynskrävande biotoper som finns i direkt anslutning till våtmarken. Biotoptyperna kan variera från sumpskogsbestånd, svämskogar och äldre hänglavsrika miljöer till uddar och holmar som sticker ut i våtmarken samt äldre hällmarkstallskogar. Se målbilder för hänsynskrävande biotoper för fler exempel och beskrivningar.

Steg 2. Avgränsa eventuella utströmningsområden

Avgränsa eventuella utströmningsområden som finns i direkt anslutning till våtmarken. Utströmningsområden kännetecknas av att grundvattnen tränger upp i eller mycket nära markytan.

I områden som är avgränsade enligt steg 1 och 2 ska som regel ingen avverkning ske.

När stora sumpskogsbestånd som inte är hän-

synskrävande biotoper ansluter direkt mot den öppna våtmarken får en särskild rimlighetsbedömning av avgränsningen göras. Minst en trädlängd avgränsas dock alltid mot våtmarken.

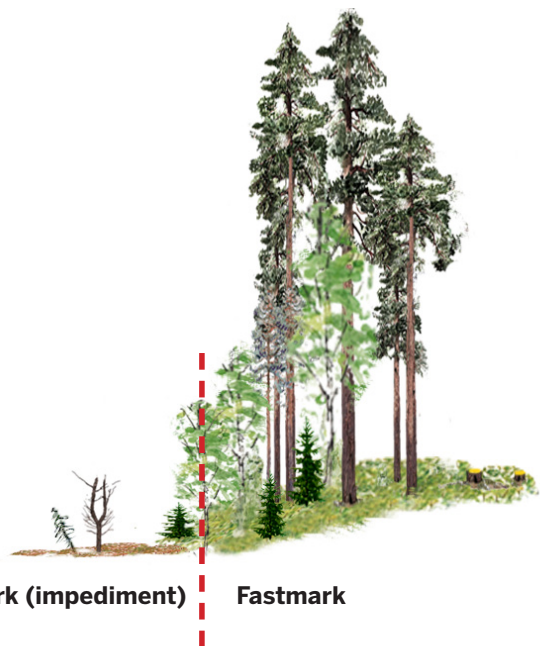
Steg 3 Avgränsa kantzonen mellan skogsbeståndet och våtmarken

### 3a Kantzon med skarp övergång till fastmarken

I de fall övergångsmiljön utgörs av en skarp övergång mellan skogsmarken och våtmarken, t.ex. när enskiktad tallskog på torr-frisk mark ansluter direkt mot våtmark, blir kantzonen smalare. Kantzonen varierar med utgångspunkt från förutsättningarna, men bör vara minst 5 m bred.

Bredda kantzonen på sträckor med andra naturvärden som till exempel:

- Tydligt/grövre lövinslag
- Hänglavsrik skog
- Branter
- Äldre träd och död ved
- Andra avvikande miljöer



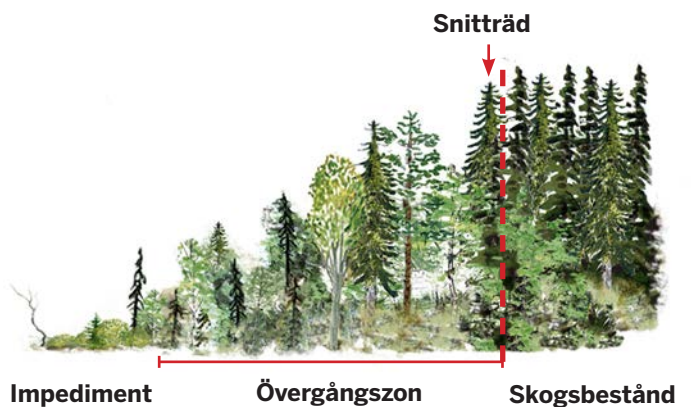
Vid avgränsning av kantzonen vid skarp övergång mot våtmark bör minst 5m lämnas från kanten (se streckad linje i bilden) mellan våtmark och fastmark. Bredda zonen på sträckor med andra naturvärden som tex: tydligt/grövre lövinslag, hänglavsrik skog, branter, äldre träd och död ved samt andra avvikande miljöer.

*Undantag: Om risken för stormfällning och efterföljande problem med insektsangrepp bedöms vara stor kan avverkning ske ända fram till impedimentgränsen längs begränsade sträckor.*

### 3b Kantzon med successiv övergång från skogsbeståndet

Kantzonen mellan våtmarken och det innanför liggande skogsbeståndet består ofta av en mer eller mindre successiv övergång mellan produktiv och improduktiv mark vilket leder till en successiv minskning av trädhöjd och grovlek i riktning mot våtmarken, se figur. Kantzonen varierar därför i bredd beroende på hur bred den successiva övergången är eller på grund av andra naturvärden (se 3a). Avgränsa kantzonen vid det första genomsnittsträdet (med avseende på höjd och grovlek) hos skogsbeståndet. Se figur.

*Undantag: Vid våtmark med bred övergångszon mot skogsbeståndet som inte är hänsynskrävande får en rimlighetsbedömning av avgränsningen göras. Minst 10 meter mot impedimentgränsen lämnas dock alltid.*



Avgränsning av kantzonen vid successiv övergång mot våtmark.

### Körning

Körning utförs i enlighet med ”Målbild för körning” och bör försöka undvikas i kantzonen.

